

Ministerstvo pôdohospodárstva SR
Dobrovičova č. 12, 812 66 BRATISLAVA
Štátna veterinárna a potravinová správa SR
Botanická č. 17, 842 13 Bratislava

**Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec
na Slovensku na rok 2009**

Predložil:

MVDr. Ján Pliešovský, CSc.

Hlavný veterinárny lekár SR

Schválil:

Ing. Stanislav Becík

minister pôdohospodárstva

Bratislava, december 2008

Obsah

1. Cieľ plánu
2. Zákonné právomoci pre plán prieskumu katarálnej horúčky oviec
3. Vymedzenie pojmov
4. Financovanie plánu
5. Katarálna horúčka oviec (Bluetongue)
 - 5.1. História a výskyt ochorenia
 - 5.2. Etiológia, epizootológia a patogenéza
 - 5.3. Klinické symptómy
6. Diagnostika
7. Prieskum katarálnej horúčky oviec mimo zakázaných zón
 - 7.1. Hlavné ciele
 - 7.2. Základné nástroje
 - 7.3. Geografická jednotka
 - 7.4. Serologický prieskum
 - 7.5. Entomologický prieskum
 - 7.6. Klinický prieskum
8. Premiestňovanie zvierat
9. Systém hlásenia choroby
10. Kontrolné mechanizmy
11. Ukončenie plánu prieskumu katarálnej horúčky oviec

1. Cieľ plánu

Cieľom plánu prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec na Slovensku na rok 2009 je implementovať nariadenie Komisie (ES) č. 1266/2007 z 26. októbra 2007 o vykonávacích predpisoch pre smernicu Rady 2000/75/ES, pokiaľ ide o kontrolu, monitorovanie, pozorovanie a obmedzenie presunov určitých druhov zvierat náchylných na katarálnu horúčku – modrý jazyk. Pri plnení podmienok stanovených vo vyššie uvedenom nariadení Slovenská republika môže deklarovat', že monitorované chovy sú bez výskytu katarálnej horúčky oviec – modrý jazyk a tým zabezpečí chovateľom hovädzieho dobytku a oviec zjednodušenie podmienok premiestňovania zvierat v rámci EÚ.

2. Záonné právomoci pre plán prieskumu katarálnej horúčky oviec

- Zákon č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení zákona č. 99/2008 Z. z. (ďalej len „zákon č. 39/2007 Z. z.”)
- Nariadenie vlády SR č. 275/2003 Z .z. z 9. júla 2003, ktorým sa ustanovujú opatrenia na kontrolu a eradikáciu zhubnej katarálnej horúčky oviec (transponovaná smernica Rady č 2000/75/ES)
- Nariadenie Komisie (ES) č. 1266/2007 z 26. októbra 2007 o vykonávacích predpisoch pre smernicu Rady 2000/75/ES, pokiaľ ide o kontrolu, monitorovanie, pozorovanie a obmedzenie presunov určitých druhov zvierat náchylných na katarálnu horúčku – modrý jazyk

3. Vymedzenie pojmov

Na účely tohto programu sa použijú pojmy uvedené v nariadení Komisie /ES) č.1266/2007 a príslušných právnych predpisov, ktoré tvoria právny podklad tohto programu.

4. Financovanie plánu

Finančné náklady spojené s plánom prieskumu BT sú hradené zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky prostredníctvom Plánu veterinárnej prevencie a ochrany štátneho územia na rok 2009 (ďalej len „VPO 2009“).

5. Katarálna horúčka oviec (Bluetongue)

Ochorenie katarálna horúčka oviec (modrý jazyk - ang. bluetongue) (ďalej len „BT“) je transmisívna orbivirusová choroba oviec domácich a tiež ďalších druhov domácich a voľne žijúcich prežúvavcov. Prirodzený hostiteľský okruh BT je relatívne široký, zahŕňa predovšetkým ovce domáce, hovädzí dobytok, kozy domáce, niektoré druhy voľne žijúcich prežúvavcov (z čeľade jeleňovitých, viaceré druhy afrických antilop a ďalšie druhy párnokopytníkov). Iné skupiny zvierat a človek nie sú vnímavé na túto chorobu.

5.1. História a výskyt ochorenia

BT pochádza z Južnej Afriky. V roku 1943 sa choroba vyskytla na Cypre, neskôr bol jej výskyt zaznamenaný aj v Portugalsku /1959/, Španielsku /1960/ a Grécku /1989/. V posledných rokoch sa ochorenie šíri ďalej po Európe a iných kontinentoch.

Situácia v roku 2003 sa vyvíjala nasledovne: v januári v roku 2003 bol prvý výskyt BT v Tunisku, vo februári v Singapure, v júni v Taliansku, neskôr v októbri, novembri a decembri postupne vo Francúzku, Izraeli a Španielsku.

Vývoj situácie v roku 2004: v marci 2004 sa vírus rozšíril ďalej na Cyprus, v máji do Chorvátska, v júni do Namíbie. V júli bol BT zaznamenaný v Číne, v auguste vo Francúzsku a Maroku, v septembri v Španielsku, v októbri bol znova zaznamenaný v Chorvátsku a v novembri v Portugalsku.

V júli 2005 bol zaznamenaný nový výskyt BT v Španielsku.

V auguste 2006 bol výskyt BT vo Francúzsku, Nemecku, Belgicku a Holandsku. V októbri bol BT zaznamenaný v Bulharsku. Ohnisko bolo hlásené v novembri z Maroka a z Talianska - údaje Svetovej organizácie pre zdravie zvierat (OIE).

V roku 2007 bol potvrdený výskyt BT na území Európy v Nemecku, Belgicku, Holandsku, Luxembursku, Dánsku, v Spojenom Kráľovstve, vo Švajčiarsku, Španielsku, Portugalsku a v Českej republike.

V roku 2008 bol potvrdený výskyt BT v Európe v Nemecku, Belgicku, Holandsku, Luxembursku, Dánsku, Spojenom Kráľovstve, Francúzsku, Švajčiarsku, Španielsku, Portugalsku, vo Švédsku, v Taliansku, Českej republike a v Maďarsku. V Maďarsku bol potvrdený výskyt v septembri 2008.

Vírus katarálnej horúčky oviec má globálne rozšírenie medzi 40 – 50° severnej šírky a 35° južnej šírky, ale v posledných rokoch sa vírus šíri cez stredozemné more do severnej časti Európy, najmä cez Grécko, Španielsko, Taliansko, Portugalsko a Francúzsko, kde prírodné podmienky sa zdajú byť optimálne pre šírenie sa vírusu. Prenos vírusu katarálnej horúčky oviec spôsobujú bodnutím pakomáriky z rodu *Culicoides*, ktoré sú biologickými vektormi tohto ochorenia. Pakomáriky sa nakazia cicaním krvi od nakazených zvierat. Takto nakazené pakomáriky ostávajú infikované po celý svoj život. Hlavnú úlohu pri šírení ochorenia majú ekologické a klimatické faktory hlavne teplota, vlhkosť a druh pôdy, ktoré zaručujú tomuto hmyzu prežitie. Preto sa toto ochorenie prejavuje v našich zemepisných šírkach iba v určitom ročnom období (neskorá jar, leto a skorá jeseň).

Na Slovensku do dnešného dňa nebolo zaznamenané ani jedno ohnisko výskytu BT v chove, avšak v súvislosti s výskytom ochorenia v susedných štátoch – v Českej a Maďarskej republike, časť územia Slovenskej republiky spadá do reštrikčných zón okolo ohnísk nákazy, ktoré sa nachádzajú v týchto susedných štátoch.

5.2. Etiológia, epizootológia a patogenéza

Pôvodcom choroby BT je vírus katarálnej horúčky oviec (ďalej len „BTV“), čeľaď *Reoviridae*, rod *Orbivirus*. Momentálne poznáme 24 serotypov tohto vírusu s rozličnou patogenitou, ktoré boli identifikované vírus neutralizačným testom. Každý serotyp vyvoláva samostatné ochorenie.

Nákazu prenášajú pakomáriky z rodu *Culicoides*, v jednotlivých geografických zónach rozdielne druhy. Tieto pakomáriky pri cicaní krvi infikujú krv hostiteľa vírusom, ktorý sa ďalej v tele rozmnožuje a následne vznikajú rôzne symptómy choroby. Nákaza sa neprenáša kontaktom, ani surovinami získanými z infikovaných zvierat. Je možný transplacentárny prenos, prenos semenom alebo krvnou cestou.

Odolnosť vírusu voči fyzikálnym a chemickým vplyvom:

teplota: inaktivácia pri 50°C/3 hod.; 60°C/15 min.

pH: citlivý na pH <6.0 and >8.0

5.3. Klinické symptómy

Pri podozrení na výskyt BT je potrebné urobiť podrobné vyšetrenie všetkých zvierat na príznaky svedčiace na BT, ako sú vysoká horúčka, nechutenstvo, depresia. Inkubačná doba je variabilná, záleží hlavne od virulencie epizootického kmeňa a vnímavosti zvierat. Dĺžka inkubačnej doby sa pohybuje v rozmedzí 5-20 dní, zvyčajne 6-10 dní.

Pri akútnej forme BT sa pozorujú opuchy hlavy, zvýšené slinenie, výtok z nosa, prekrvenie sliznice dutiny ústnej, deskvamácia epitelu, nekrózy a erózie, opuch a cyanóza jazyka. Občas sa zisťuje generalizovaná hyperémia kože, zápal korunky a pododermatitída, zvieratá krívajú, stoja na jednom mieste alebo sa pohybujú na karpálnych kĺboch. U jahniat sa pozorujú hnačky. Zvieratá rýchle strácajú na hmotnosti. U gravidných oviec sa pozorujú aborty. Relatívne časté sú pneumónie.

Pri subakútnej forme BT sa zisťujú podobné príznaky ako pri akútnej forme choroby, priebeh je však podstatne miernejší, nižšia je aj mortalita. Markantný je výskyt abortov, kongenitálnych abnormalít (ataxia, hydrocefalus, artrogrypóza a pod.). Vyskytuje sa hlavne u oviec v zamorených oblastiach.

Subklinická forma BT sa vyskytuje obyčajne u hovädzieho dobytku a kôz domácich. Po uplynutí inkubačnej doby sa zisťuje len hypertermia a leukopénia.

Virémia pretrváva u oviec do 14. dňa po nakazení, avšak u hovädzieho dobytku to môže byť až 90 dní.

6. Diagnostika

Diagnostika BT v súlade s diagnostickým manuálom O.I.E. zahŕňa:

- klinické vyšetrenie
- serologické vyšetrenie
- virologické vyšetrenie

Laboratórnu diagnostiku v rámci plánu prieskumu vykonáva Štátny veterinárny ústav Zvolen (ďalej len „ŠVÚ Zvolen“) ako Národné referenčné laboratórium pre katarálnu horúčku oviec. Laboratórna diagnostika v rámci plánu prieskumu BT zahŕňa:

- serologický prieskum
- entomologický prieskum

Vzorky zaslané na laboratórne vyšetrenie BT musia byť sprevádzané Žiadankou na laboratórne vyšetrenie na BT.

Odber, balenie a zasielanie vzoriek na laboratórne vyšetrenie metodicky usmerní Národné referenčné laboratórium pre katarálnu horúčku oviec – ŠVÚ Zvolen.

7. Prieskum katarálnej horúčky oviec mimo zakázaných zón

7.1. Hlavné ciele

Hlavné ciele a princípy prieskumu BT sú nasledovné:

1. kontrola dynamiky ochorenia v infikovaných zónach
2. prieskum ochorenia v zónach bez výskytu BT, alebo skorá detekcia vírusu v týchto zónach. Prieskum slúži aj **na deklaráciu, že krajina je bez výskytu** tohto ochorenia.
3. zhromažďovanie údajov o odhade rizika - dôležité pre:
 - posúdenie vstupu a/alebo pravdepodobnosti šírenia vírusu v zónach bez výskytu BT, prípadne v infikovaných zónach,
 - zvýšenie prevencie proti zavlečeniu tohto ochorenia do oblastí bez výskytu BT,
 - implementáciu prijatých opatrení, zahrňujúc **reštrikcie pri premiestňovaní zvierat** cez infikované a neinfikované oblasti.

Za organizáciu serologického, virologického, entomologického a klinického prieskumu je zodpovedná Štátna veterinárna a potravinová správa SR. (ďalej len „ŠVPS SR“) krajské veterinárne a potravinové správy (ďalej len „KVPS“) riadia a kontrolujú činnosti regionálnych veterinárnych a potravinových správ (ďalej len „RVPS“).

Za laboratórnu diagnostiku súvisiacu so serologickým, virologickým a entomologickým prieskumom je zodpovedné referenčné laboratórium pre BT – Štátny veterinárny ústav Zvolen.

7.2. Základné nástroje

Prieskum sa vykonáva s využitím troch hlavných nástrojov:

1. serologický a virologický prieskum domácich prežúvavcov (hlavne HD)
2. entomologický prieskum
3. klinický prieskum.

7.3. Geografická jednotka

- Geografická jednotka na účely plánu prieskumu BT je definovaná podľa environmentálnych charakteristík.
- Geografická jednotka je definovaná ako oblasť s rozlohou cca 45 x 45 km (cca 2.000 km²), ale podľa environmentálnych podmienok môže byť rôzne upravená. Pre Slovenskú republiku je v prípade nízkeho rizika ako geografická jednotka definovaná oblasť v územnej pôsobnosti KVPS a v prípade vysokého rizika je to geografická oblasť v územnej pôsobnosti dvoch RVPS.

7.4. Serologický prieskum

— pozostáva z aktívneho ročného programu serologického testovania náchylných druhov populácie, ktoré je zamerané na zistenie dôkazov o prenose BTV prostredníctvom náhodného

alebo cieľeného serologického a/alebo virologického testovania primeraného riziku rozšírenia infekcie v členských štátoch alebo epidemiologicky relevantnej geografickej oblasti, a ktoré je vykonávané v priebehu roka, kedy je väčšia pravdepodobnosť zistenia serokonverzie,

— musí byť navrhnuté tak, aby boli vzorky reprezentatívne pre hovädzí dobytok v príslušnom členskom štáte alebo v epidemiologicky relevantnej geografickej oblasti, a aby veľkosť týchto vzoriek bola vypočítaná tak, aby s 95-percentnou istotou odhalila prevalenciu 0,5 % v populácii hovädzieho dobytku uvedeného členského štátu alebo geografickej oblasti,

— musí zabezpečiť, aby sa veľkosť vzoriek upravila vzhľadom na štruktúru hovädzieho dobytku určeného na odber vzoriek a na použitie cieľového pozorovania, so zameraním sa na odoberanie vzoriek vysoko rizikovej populácie, v ktorej existujú špecifické všeobecne známe faktory. Návrh cieľového prieskumu musí zabezpečiť, aby seropozitívne zvieratá zo zaočkovanej alebo imúnnej populácie neboli zaradené do plánu prieskumu BT.

V zónach (oblastiach) bez výskytu BT sa používa cieľný serologický prieskum BT.

Cieľný prieskum, sa vykonáva adekvátnym množstvom vzoriek v celej oblasti členského štátu (bez výskytu BT), ktorý susedí so štátom (zónou), ktorá nemá štatút bez výskytu BT.

Cieľný serologický prieskum

Pozostáva z vopred vypracovaného programu ŠVPS SR pre príslušný kalendárny rok, v ktorom sa serologicky testujú vnímavé druhy hospodárskych zvierat na BT. Je zameraný na zistenie prítomnosti BTV prostredníctvom cieľných serologických a/alebo virologických testov a odhadu rizika prítomnosti infekcie BT v krajine alebo v zóne.

Charakteristika vzorky na serologický prieskum

- Počet odobratých vzoriek musí byť adekvátny k štruktúre populácie hovädzieho dobytku v rámci jednej geografickej jednotky (oblasť v územnej pôsobnosti KVPS) tak, aby bolo monitorované čo najväčšie riziko prítomnosti BTV v populácii hovädzieho dobytku na danej geografickej jednotke
 - v prípade nízkeho rizika zavlečenia BTV sa monitoring vykonáva rovnomerne počas najvyššej aktivity vektora podľa Modelu A v súlade s VPO 2008,
 - v prípade vysokého rizika zavlečenia BTV sa monitoring vykonáva rovnomerne rozložený počas celého obdobia vysokého rizika podľa Modelu B
 - monitoring v rámci kraja koordinuje príslušná KVPS
- Do počtu odobratých vzoriek na prítomnosť BTV nesmú byť zahrnuté zvieratá, ktoré boli vakcinované proti danému vírusu.

Počet vzoriek

Odber vzoriek musí predstavovať odhalenie 0,5 % prevalencie s 95% pravdepodobnosťou v geografickej jednotke definovanej v časti „Charakteristika vzorky na serologický prieskum“ a súlade s VPO 2009.

Test, ktorý má byť použitý:

Základný test: sérologický test pre monitoring je kompetitívna ELISA (C-ELISA). C-ELISA test má najvyššiu citlivosť a tým pádom je najvhodnejším testom používaným pre prieskum.

Počet ks hovädzieho dobytku potrebných na serologické vyšetrenie na prítomnosť BTV pri 0,5 % prevalencii s 95% pravdepodobnosťou počas roka 2009

Tabuľka č. 1 Model A

Názov KVPS	Počet fariem HD	Celkový počet zvierat	0,5 % prevalencie s 95 % pravdepodobnosťou
Bratislava	114	16442	581
Trnava	653	91708	598
Trenčín	611	52341	598
Nitra	925	87328	598
Žilina	2864	61693	598
Banská Bystrica	3312	83186	598
Prešov	1928	79207	598
Košice	1309	51075	598
Spolu	11716	522980	4767

Tabuľka č.2 Model B

Názov RVPS	Počet fariem HD	Celkový počet zvierat	0,5 % prevalencie s 95 % pravdepodobnosťou
Bratislava + Senec	114	16442	581
Dunajská Streda + Galanta	367	39995	598
Senica + Trnava	294	51713	598
Nové Mesto nad Váhom + Trenčín	272	28255	598
Púchov + Prievidza	339	24086	598
Komárno + Šaľa	294	28141	598
Levice + Nové Zámky	362	32436	598
Nitra + Topoľčany	269	26751	598
Veľký Krtíš + Zvolen	1407	31570	598
Lučenec + Rimavská Sobota	1401	29935	598
Banská Bystrica + Žiar nad Hronom	504	21681	598
Martin + Žilina	402	15043	581
Čadca + Dolný Kubín	1991	26680	598
Liptovský Mikuláš + Poprad	880	38613	598
Prešov + Stará Ľubovňa	382	19657	581
RVPS Bardejov + Svidník	523	19230	581
Humenné + Vranov nad Topľou	614	20677	598
Košice -mesto + Košice - okolie	295	16079	581
Michalovce + Trebišov	680	22502	598
Rožňava + Spišská Nová Ves	334	12494	581
Spolu	11724	522980	11858

V Slovenskej republike sa od apríla 2008 vykonáva monitoring BT v chovoch sentinelových zvierat. Bolo vybraných 100 fariem a na každej z nich 10 kusov zvierat, ktorým sa 1 krát mesačne odoberá krv na serologické vyšetrenie. Serologické vyšetrenie na dôkaz protilátok vykonáva ŠVÚ Zvolen.

Novou okolnosťou v nálezovej situácii Slovenskej republiky je vyhlásenie nového ohniska nákazy od 1.9.2008 v Maďarskej republike v obci Gelej a vytýčená je reštrikčná zóna, ktorá zasahuje územie Slovenskej republiky. Následne ŠVPS SR vyhlásila Mimoriadne núdzové opatrenie na základe § 6 ods.5 a §34 ods. 1 písm. c) zákona č.39/2007 Z .z. o veterinárnej starostlivosti s platnosťou od 12.9.2008 až do odvolania. Pri presunoch zvierat zo zakázanej zóny

sa uplatňujú opatrenia v súlade s nariadením Komisie (ES) č.1266/2007, vrátane povinnosti vyšetrovať zvieratá premiestňované mimo reštrikčnú zónu.

Počet vyšetrených sentinelových zvierat a počet zvierat vyšetrených pred transportom je uvedený v tabuľke č.3. **Vo všetkých prípadoch bolo vyšetrenie negatívne.**

Tabuľka č.3

Počet vyšetrených zvierat	serologické vyšetrenie		virologické vyšetrenie	
	ELISA		PCR	
sentinelové zvieratá *	7997		-	
zvieratá pred transportom**	8420		787	
spolu	16417		787	

Poznámka: * vyšetrené zvieratá od 1. apríla 2008 do 30.novembra 2008

** vyšetrené zvieratá od 12. septembra 2008 do 30.novembra 2008

Slovenská republika je súčasťou aplikácie BlueTongue NETwork (BT-Net systém), ktorá je sieťovým systémom pre zbieranie, uchovávanie a analýzu údajov týkajúcich sa sledovania BT v členských štátoch.

7.5. Entomologický prieskum

Pozostáva z ročného programu aktívneho zachytávania vektorov pomocou pascí v chovoch hovädzieho dobytku alebo chovoch oviec v prípade, keď ovce sú umiestnené v ustajňovacích priestoroch (ďalej len „chovy“), ktorý je zameraný na zhromažďovanie informácií o dokázaných a potenciálnych druhoch vektorov, ich šírení a sezónnych profiloch na celom území Slovenskej republiky. Entomologický prieskum sa v roku 2009 bude vykonávať v každej geografickej jednotke Slovenskej republiky a organizačne ho zabezpečuje príslušná KVPS. Entomologický prieskum sa vykonáva:

- v prípade nízkeho rizika zavlečenia BTV sa monitoring vykonáva rovnomerne rozložený počas celého roka podľa Modelu A
- v prípade vysokého rizika zavlečenia BTV sa monitoring zameriava na rizikovú oblasť a čas podľa Modelu B

Model A - každá KVPS v SR v rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje:

- rozmiestňovanie pascí v súlade s časťou „Charakteristika entomologického prieskumu“,
- odber a zasielanie vzoriek hmyzu z pascí

Model B - ŠVPS SR určená KVPS v rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje:

- rozmiestňovanie pascí v súlade s časťou „Charakteristika entomologického prieskumu“,
- odber a zasielanie vzoriek hmyzu z pascí

Charakteristika entomologického prieskumu

Entomologický prieskum je založený na „záchyte vektora“. Na tieto účely sú najvhodnejšie lapače hmyzu na báze ultrafialového svetla. ŠVPS SR rozdelí pasce rovnomerne na KVPS na účely entomologického prieskumu podľa Modelu A alebo určí príslušným orgánom veterinárnej správy umiestnenie pascí v prípade entomologického prieskumu podľa Modelu B.

Pasce budú rozmiestnené do chovov hovädzieho dobytku a do chovov oviec podľa pokynov príslušnej KVPS, pričom pri prieskume musia byť dodržané nasledovné zásady:

- vždy do 1 chovu sa umiestni 1 pasca na obdobie 1 týždňa, pričom chov, do ktorého sa umiestni pasca určí príslušná KVPS.
- počas 1 roka sa v jednom chove umiestni pasca len 1 raz
- odber vzoriek hmyzu z pascí sa musí uskutočniť v týždennej frekvencii, pri premiestňovaní pasce do iného chovu.

Vzorka hmyzu na entomologické vyšetrenie v rámci entomologického prieskumu sa zasiela do ŠVÚ Zvolen na identifikáciu všetkých kmeňov rodu *Culicoides*.

Cieľom entomologického prieskumu je:

- určiť dynamiku populácie a zistiť miesto prezimovania populácie *Culicoides*
- poskytnúť dodatočné informácie o príslušnosti druhu *Culicoides*
- určiť kolobeh BTV v populácii *Culicoides*

Použitie testu

ŠVÚ Zvolen počas testovania obsahu pascí určí z každej vzorky nasledovné údaje:

- Celkový počet zozbieraných *Culicoides* spp. a z nich
 - počet *C. imicola*, ak existuje
 - počet *C. obsoletus* Complex, ak existuje
 - počet *C. obsoletus sensu strictu*, ak existuje
 - počet *C. scoticus*, ak existuje
 - počet *C. Pulicaris* Complex, ak existuje
 - počet *C. Nubeculosus* complex, ak existuje
 - počet *C. dewulfii*, ak existuje
- percentuálny výskyt pakomárikov rodu *Culicoides* z celkového množstva hmyzu z každej vyšetrovanej vzorky, ak ŠVPS SR neurčí inak;
- výsledok laboratórneho testovania na prítomnosť BTV oviec u pakomárikov z rodu *Culicoides*.

7.6. Klinický prieskum

BT je choroba povinná hláseniu. Klinický prieskum zabezpečuje rýchlu detekciu prítomnosti BTV.

Charakteristika pasívneho klinického monitoringu

- vykonáva sa najmä u oviec, ale je možné ho v indikovaných prípadoch vykonať aj u iných prežúvavcov,
- je založený na stálej kontrole zdravotného stavu vnímavých druhov zvierat a na klinickom vyšetrení podozrivých zvierat; nevyhnutná je spolupráca chovateľa s veterinárnymi lekármi,
- indikácia je celoročná, najmä však počas najväčšej aktivity vektora,
- pozostáva z formálneho a sústavného systému zameraného na zistenie a prešetrenie podozrení na BT vrátane včasného výstražného systému na oznamovanie podozrivých prípadov. Majitelia alebo držiteľia zvierat ako aj veterinárni lekári musia bezodkladne ohlásiť akékoľvek podozrenie na BT príslušnému zodpovednému orgánu. Všetky prípady podozrenia na BT sa musia okamžite prešetriť,
- orgány veterinárnej správy zabezpečujú informovanosť súkromných veterinárnych lekárov a chovateľov prostredníctvom internetovej stránky www.svssr.sk, prípadne školeniami, publikáciami ako aj priamym kontaktom.

8. Premiestňovanie zvierat

Opatrenia zahŕňajúce reštrikcie pri premiestňovaní zvierat cez infikované a neinfikované oblasti sa riadia nariadením Komisie (ES) č. 1226/2007 z 26. októbra 2007 . Na základe epizootologickej situácie v súvislosti s BT na území Slovenskej republiky, prípadne v susedných štátoch, môže hlavný veterinárny lekár nariadiť mimoriadne núdzové opatrenia na špeciálny režim premiestňovania pre celé územie Slovenskej republiky, alebo jeho časť.

9. Systém hlásenia choroby

Na základe § 37 ods. 2 písm. a) zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti je vlastník, držiteľ zvierat povinný bez meškania hlásiť orgánu veterinárnej správy každé podozrenie na chorobu a uhynutie zvierat'a a umožniť jeho vyšetrenie. V prípade porušenia zákona, sa vlastník, držiteľ dopustí priestupku podľa § 48 predmetného zákona priestupku a podľa § 50 správneho deliktu.

10. Kontrolné mechanizmy

Základnou podmienkou pri plnení programu je identifikácia a registrácia hovädzieho dobytku v znení § 19 zákona č. 37/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti, podľa ktorého zvieratá musia byť identifikované a ich identifikačné údaje sa musia viesť v Centrálnnej evidencii hospodárskych zvierat (ďalej len „CEHZ“).

Podrobnosti o identifikácii oviec sú uvedené vo vyhláške Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky z 26. júla 2007 č. 372/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrovaní hovädzieho dobytku. V súlade s touto vyhláškou sú zvieratá identifikované jedinečným číslom. Chovy sú registrované v CEHZ.

11. Ukončenie plánu prieskumu katarálnej horúčky oviec

Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec na Slovensku na rok 2009 sa bude vykonávať celoročne, vzhľadom na epizootologickú situáciu v okolitých štátoch, menovite v Českej a Maďarskej republike, ktoré sú krajinami s výskytom BT na svojom území.

V prípade pozitívneho laboratórneho potvrdenia výskytu BT na území SR, bude Plán prieskumu (surveillance) katarálnej horúčky oviec na Slovensku na rok 2009, nahradený Programom eradikácie katarálnej horúčky oviec na Slovensku.

V prípade, že sa v Slovenskej republike nepotvrdí výskyt BT, program prieskumu katarálnej horúčky oviec na Slovensku na rok 2009 sa ukončí k 31. decembru 2009.